

N:o 54.

Ank. till Riksd. kansli den 27 april 1909, kl. 5 e. m.

Utlåtande, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse af 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, dels och väckt motion om ändrad lydelse af nämnda lagrum.

Genom en den 5 mars 1909 dagtecknad proposition, n:o 78, hvilken af båda kamrarna hänvisats till lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Kungl. Maj:ts proposition.

Lag

om ändrad lydelse af 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891.

Härigenom förordnas, att 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Vägs-katten utgår efter vägfyrk med iakttagande däraf:

a) att jordbruksfastighet, med undantag af staten eller menighet tillhöriga allmännings-skogar, påföres en vägfyrk för hvarje etthundra kronor af taxeringsvärdet,

b) att dessa skogar påföres en vägfyrk för hvarje etthundra femtio kronor af taxeringsvärdet,

c) att frälseränta samt annan fastighet påföres en vägfyrk för hvarje tvåhundra kronor af taxeringsvärdet, samt

d) att inkomst påföres en vägfyrk för hvarje trettio kronor af den beskattningsbara andelen däraf,

dock med iakttagande att hvad som icke uppgår till hel vägfyrk bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet med dessa bestämmelser upprättas för hvarje kommun af härads-skrifvaren mot ersättning ur vägkassan med belopp, hvarom särskildt stadgas. Längden skall senast den 1 december af härads-skrifvaren sändas till kommunalnämnden, som låter i kommunens röstlängd införa vägfyrktalen; hvarefter, och sedan vägfyrktalslängden på enahanda sätt, som i fråga om granskning och justering första gången af kommunens röstlängd är föreskrifvet, undergått granskning och justering, vägfyrktalslängden ofördröjligen skall af kommunalstäm-mans ordförande tillställas vägstyrelsen.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande proposition, har statsrådet och chefen för kungl. jordbruksdepartementet till det vid propositionen i utdrag fogade statsrådsprotokollet den 19 februari 1909 anført följande:

»Enligt 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 skall vägfyrktalslängd upprättas för hvarje kommun. Samma paragraf innehåller vidare, att vägfyrktalen skola införas i kommunens fyrktalslängd och att vägfyrktalslängden skall undergå granskning och justering på enahanda sätt, som i fråga om kommunens fyrktalslängd är föreskrifvet, samt därefter ofördröjligen af kommunalstäm-mans ordförande tillställas vägstyrelsen.

Det af 1907 års Riksdag antagna förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 innebär, bland annat, att fyrktalslängd ej vidare skall upprättas. I stället skall uppgöras särskild röstlängd, hvilken skall justeras ej blott, i likhet med debiterings- och uppbördslängden, på samma sätt som nu gäller

i fråga om sistnämnda längd och fyrktalslängden, utan ock hvarje gång den sedermera kommer till användning.

Varder förslaget af Eders Kungl. Maj:t godkändt, tarvas alltså ändring i förenämnda paragraf af väglagen.»

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehaft nedanstående inom Andra Kammaren af herr *C. Sandquist* afgifna, Herr Sand-
quists motion. till lagutskottet hänvisade motion, n:o 36, jämväl afseende ändring af omförmälda 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, öfver hvilken motion utskottet förut den 8 mars 1909 afgifvit utlåtande, N:o 25, hvilket emellertid, med anledning af omförmälda proposition, enligt utskottet från kamrarna tillhandakomna protokollsutdrag, till utskottet återremitterats.

I motionen hemställes, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att ifrågavarande 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet, sådant detta lagrum lyder enligt lag den 20 juni 1905, måtte er hålla följande förändrade lydelse:

59 §.

Vägskatten utgår efter vägfyrk med iakttagande däraf:

- a) = nuvarande lydelse,
- b) = » »
- c) = » »
- d) = » »

e) De väghållningsskyldiga äge dock besluta, att upprättandet af vägfyrktalslängd må öfverlämnas åt kommunalnämnd, därest öfverenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän. Och skall sålunda upprättad vägfyrktalslängd senast före den 1 december vara tillgänglig hos kommunalnämnden i och för behandling, som i föregående moment d) om vägfyrktalslängden stadgadt är. Väghållningsskyldigas härom fattade beslut skall årligen före den 1 november meddelas häradskrifvaren medelst utdrag af vägstämmoprotokollet.

Till stöd härför har motionären anført följande:

•Enligt väglagens 63 § medgifves de väghållningsskyldiga rättighet 'besluta, att vägskattens debitering, uppbörd och redovisning må öfverlämnas åt kommunalnämnd, därest öfverenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän'. Enligt 59 § af samma lag, mom. d, finnas

de väghållningsskyldiga ännu vara förmenade liknande själfstyrelserättighet i fråga om upprättandet af vägfyrektalslängd. Då det väl torde vara ostridigt, att vida större arbete och ansvar äro förenade med vägs kattens debitering, uppbörd och redovisning, än med upprättandet af vägfyrektalslängd, borde rimligtvis de väghållningsskyldiga, som begagna sig af den uti 63 § medgifna rättigheten, jämväl medgifvas enahanda rättighet i fråga om upprättandet af vägfyrektalslängd.

Att kostnaden för vägfyrektalslängd, upprättad af kommunalnämnd eller väghållningsskyldigas förtroendemän, komme att blifva afsevärdt mindre betungande, än hvad nu är förhållandet, det är ett antagande, som icke torde behöfva bevisas.

Den ännu i detta afseende gällande inskränknigen uti den kommunala själfstyrelsen med åtföljande onödigt betungande utgifter vållar därför, att ibland väghållningsskyldiga förefinnes berättigad önskan om sådan ändring af berörda 59 §, att den komme i öfverensstämmelse med 63 § i samma lag.

Frånvaron af denna äskade öfverensstämmelse konstateras på det mest belysande sätt uti lagutskottets välvilliga avslagsutlåtande, n:o 22, sistlidet är med anledning af min då i samma ämne väckta, för litet omfattande motion, n:o 85. Uti nämnda utlåtande heter det bland annat: 'Den åsyftade öfverensstämmelsen skulle emellertid 'icke i allo' vinnas genom ett bifall till motionärens förslag.'

Ett tillägg af ofvan antydda innebörd till meranämnda 59 § i syfte att vinna öfverensstämmelse emellan densamma och 63 § i samma lag måste väl därför anses vara nöjaktigt motiveradt.»

*Utskottets
yttrande.*

Mot den genom ifrågavarande proposition föreslagna lagändring har utskottet intet att erinra.

Beträffande den förevarande motionen har utskottet uti sitt ofvanomförmälda den 8 nästlidne mars i anledning af densamma afgifna utlåtande anfört följande:

»Det af motionären berörda förslag till ändring i 59 § väglagen, som vid förra årets riksdag af motionären framställdes, afsåg, att vägfyrektalslängd skulle kunna upprättas af förtroendemän, utsedda af de väghållningsskyldiga i den ordning 63 § i berörda lag för där afsedt fall stadgar. Denna motion blef emellertid i enlighet med lagutskottets hemställan af Riksdagen afslagen. I sitt afgifna utlåtande i ämnet anförde utskottet,

bland annat, att de väghållningsskyldiga jämlikt sistnämnda lagrum tillerkänts rätt att öfverlämna vägs kattens debitering, uppbörd och redovisning åt kommunalnämnd, därest öfverenskommelse därom träffades, eller åt utsedda förtroendemän, under det att motionären, såsom det syntes utskottet utan giltig anledning, inskränkt sig till att föreslå, att i 59 § måtte stadgas frihet för de väghållningsskyldiga att genom utsedda förtroendemän låta ombesörja upprättande af vägfyrktalslängder.

Den oegentlighet med afseende å 1908 års förslag, som sålunda af utskottet framhölls, har emellertid i den nu föreliggande framställningen blifvit undanröjd. På grund här af och då den frihet för de väghållningsskyldiga i det förevarande afseendet, som motionären påyrkar, understundom, särskildt ur kostnadssynpunkt, synes kunna för dem medföra fördelar, har utskottet ansett sig böra tillstyrka motionärens förslag. Att den nuvarande ordningen med afseende å upprättandet af ifrågakommande längder kunnat ur nämnda synpunkt medföra olägenhet, framgår bland annat af ett utaf Riksdagens justitieombudsman i hans till innevarande Riksdag afgifna ämbetsberättelse omförmäldt fall, som likväl redan föranledt utfärdande af bestämmelser till förhindrande af därvid ifrågakommet missförhållande. Endast i formuleringen af motionärens förslag har utskottet vidtagit förändring.»

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med anledning af förevarande proposition och motion, måtte för sin del besluta, att 59 § i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891, sådant detta lagrum lyder enligt lagen den 20 juni 1905, skall erhålla följande ändrade lydelse:

59 §.

Vägs katten utgår efter vägfyrk med iakttagande där af:

- a) att jordbruksfastighet, med undantag af staten eller menighet tillhöriga allmänningsskogar, påföres en vägfyrk för hvarje etthundra kronor af taxeringsvärdet,
- b) att dessa skogar påföres en vägfyrk för hvarje etthundra femtio kronor af taxeringsvärdet,

c) att frälseränta samt annan fastighet påföres en vägfyrk för hvarje tvåhundra kronor af taxeringsvärdet, samt

d) att inkomst påföres en vägfyrk för hvarje trettio kronor af den beskattningsbara andelen däraf,

dock med iakttagande att hvad som icke uppgår till hel vägfyrk bortfaller.

Vägfyrktalslängd i enlighet med dessa bestämmelser upprättas för hvarje kommun af häradsskrifvaren mot ersättning ur vägkassan med belopp, hvarom särskildt stadgas. De väghållningsskyldiga äge dock besluta, att upprättandet af vägfyrktalslängd må öfverlämnas åt kommunalnämnd, därest öfverenskommelse därom träffas, eller åt utsedda förtroendemän; och skall underrättelse om sådant beslut årligen före den 1 november meddelas häradsskrifvaren medelst utdrag af vägstämmoprotokollet. Längden skall, därest densamma upprättats af häradsskrifvaren eller utsedda förtroendemän, senast den 1 december insändas till kommunalnämnden. Kommunalnämnden låter i kommunens röstlängd införa vägfyrktalen; hvar efter, och sedan vägfyrktalslängden på enahanda sätt, som i fråga om granskning och justering första gången af kommunens röstlängd är föreskrifvet, undergått granskning och justering, vägfyrktalslängden ofördröjligen skall af kommunalstämmans ordförande tillställas vägstyrelsen.

Stockholm den 27 april 1909.

På lagutskottets vägnar:

ERNST TRYGGER.

Herrar *Rudebeck, Fahlén, Widén, Ersson* och *Lindhagen* hafva begärt få här antecknad, att de icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.